

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ. Έν Ἀθῆναις φρ. 15. — Έν δὲ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 16. — Έν τῇ ἑξῶτ. φρ. 25.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

—ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ΟΔΟΣ ΜΟΥΣΩΝ, Ἀριθ. 4, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν Πλατεῖαν Συντάγματος.—

ΟΙ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΜΑΣ, ὅσοι ἀπεδή-
μυσαν ἐκεῖθεν παρακαλοῦνται ὅπου εὐρίσκονται νὰ μᾶς
στείλωσι τὴν νέαν διεύθυνσίν των πρὸς ἐξακολουθήσιν
τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

**Τὸ «Μὴ Χάνεσαι», ἐκδιδόμενον Τετάρτην,
Παρασκευὴν καὶ Κυριακὴν πωλεῖται, εἰς ὅλα
τὰ Καπνοπωλεῖα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.**

ΙΔΡΥΟΜΕΝ

διὰ τοὺς συνειθισμένους μέχρι τοῦδε νὰ λαμβάνωσι
τὸ φύλλον ἀπὸ τοὺς μάγκας εἰς τὰς οἰκίας των

ΣΥΝΔΡΟΜΑΣ ΤΡΙΜΗΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΗΝΙΑΙΑΣ

κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰς ἐτησίας. Ὅροι ἀπαραίτη-
τοι: προπληρωμὴ καὶ καθαρά σημείωσις τῆς διευ-
θύνσεως.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΒΕΡΟΥΣ ΚΑΥΣΩΝΑΣ

δὲν ὑπάρχει δροσερώτερον ἀνάγνωσμα ἀπὸ
τὰ περίφημα

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΟΚΚΑΚΙΟΥ

Τὰ τρυφερώτερα καὶ κωμικώτερα καὶ σχετικῶς
σεμνότερα ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον δημοσιεύοντες
καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ δημοσίευσίς, ἐνὸς δια-
χούν οἱ καύσωνες.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

συντελεσθῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπανάστασις τῶν κοινω-
νικῶν ὄρων, ἀνεπαίσθητος μὲν, ἐν ὧσιν συνετελεῖτο, ἀλλὰ
χονδροειδέστατα ὑποπίπτουσα εἰς τὰς αἰσθήσεις, ὅταν
οἱ τωρινοὶ ὄροι τῆς ζωῆς παραβληθῶσι πρὸς τοὺς πρὶ δε-
καπενταετίας. Ἄν ἦτο δυνατόν ἀφαιρουμένων κατὰ φαν-
τασίαν τῶν δεκαπέντε αὐτῶν ἐτῶν, νὰ ἀνοιχθῇ αἰφνι-
δίως ἡ αὐλαία τῶν σημερινῶν Ἀθηνῶν εἰς Ἀθηναίων τινα
Βαρούχ, ὅστις πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐκοιμήτο καθ' ὅλον
αὐτὸ τὸ διάστημα, τί θὰ ἔλεγεν ὁ κύριος Βαρούχ κα-
ταβαίνων Κυριακὴν τινα εἰς τὸ Φάληρον. Ποῦ εὐρέθη
αὐτός ὁ κόσμος, τόσον πολὺς, τόσον ποικίλος, τόσον ἀ-
γνώριστος; Πόθεν ἦλθε; Τί θέλει; Τί πολυτέλεια εἶ-
ναι αὐτῇ; Τοῦ Κυρίου ἡ ἐνδυμασία στοιχίζει πεντα-
κόσια φράγκα, τῆς κυρίας ἄλλα τόσα, πλὴν τῶν κοσμη-
μάτων, τῆς γυναικαδέλφης τριακόσια, τῶν τριῶν μικρῶν
παιδιῶν ἀπὸ ἑκατόν· καὶ βέβαια ἔχουν ἀφήσει εἰς τὸ
σπῆτι μητέρα, ὑπηρέτριαν, ὑπηρετήν. Θὰ πληρύνουν
ἐνοίκιον ἑκατόν ἢ διακόσια φράγκα τὸν μῆνα. Τί τρώγουν
αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι; ἅς ἴδωμεν. Θὰ καθήσουν εἰς τὸ
Table d' Hôte; Ἐξή πρόσωπα πρὸς πέντε φρ. τριάντα·
δύο φιάλας οἴνου καὶ κᾶτι φιλοδωρήματα, σαράντα.
Θεατρικὰ, σιδηροδρομικὰ, ἀμαξικὰ, εἴκοσι, ἔχομεν, φρ.
ἑξήντα. Ἐὰν δὲν καθήσουν εἰς τὴν Table d' Hôte, ἔχο-
μεν τὸν λ[ί]μον ἡλαττωμένον τὸ πολὺ κατὰ δεκαπέντε
ἕως εἴκοσι φράγκα. Σαράντα φρ. διὰ μίαν ἐσπέραν.
Ἀλλὰ μὲ σαράντα φράγκα ἐπλήρωνα ἐγὼ τὸν κρεοπώλην
τοῦ μηνός. Καὶ ἐκεῖνα τὰ χίλια ἑξακόσια τῶν ἐνδυμα-
σιῶν, τὰ ὅποια εἶναι διὰ τρεῖς μῆνας τὸ πολὺ καὶ χρειά-
ζονται τετράκις τόσα δι' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν, δηλαδὴ
ἑξή χιλιάδες φρ. κατ' ἔτος, μόνον εἰς ἐνδύματα·
ἀλλ' ἅς ἴδωμεν, τί εἶναι αὐτοὶ; Εἶνε ἡ οἰκογένεια
τοῦ Σκουζέ; Ὁχι. Εἶναι αὐτοὶ οἱ λεγόμενοι ὁμο-
γενεῖς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν; Ὁχι. Εἶναι καμμία οἰκο-
γένεια ἀπὸ τοὺς Παντοπώλας, ἐκείνους ποῦ κέρδισαν μὲ
τὸ τραμπουκάρδι καὶ τώρα ξοδεύουν ἀλύπητα; Ὁχι. Εἶ-
ναι ἀπλούστατα οἰκογένεια ἐνὸς τελώνου! Φαίνεται θὰ

ἤρε κανένα θησαυρὸν καὶ τὸν ἐμοιράσθη μετὰ τὸ δημόσιον—“Ὅχι, βρὲ ἀδελφε, ἔτσι ζοῦνε τώρα οἱ τελῶναι. Ὁ κύριος Βαρούχ διαστέλλει τὰ χεῖλη καὶ μένει ἐμβρόντητος. Σκαλίζει ἀκόμα καὶ μανθάνει ὅτι αἱ πενέστεραι οἰκογένειαι δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν μετὰ τριακόσια φρ. τὸν μῆνα, μανθάνει σκάνδαλα, πωλήσεις τιμῆς, μανθάνει διατηρήσεις, μεσιτείας, βοκκακισμούς, κλοπὰς, καταχρήσεις, πλαστογραφίας, ἀτίμους διαχειρίσεις δημοσίων καταστημάτων, γενικὴν ἐκμετάλλευσιν· σκαλίζει ἀκόμα καὶ βλέπει ἀγρυπνίας ἐργατῶν, ἀγρυπνίας ἐργατῶν, ὀφθαλμούς νυστάζοντας, χεῖλη πάνινα, παρειὰς ὑφ’ ὧς ἡ νοίχθησαν ὑπόνομοι, πρόσωπα ὡχρά· καὶ ἀκούει στεναγμούς, ἀπελπισίας, ῥήξεις μεταξύ ἀδελφῶν, αὐθαδείας τέκνων πρὸς γονεῖς, ὕπνους χωρὶς ἄρτον, ξηρὸν ἄρτον μόνον μετὰ νερό· σκαλίζει πάλιν καὶ βλέπει ἄλλου πολυτέλειαν καὶ πείναν, ἄλλου κοιλίαν πλήρη καὶ σῶμα γυμνά· σκαλίζει ἀκόμα καὶ βλέπει πλήθη καμαρούλας, δρόμους στενοὺς, πτωχοὺς οἰκίσκους, πλήθοντας ὑπάρξεις, καὶ ἀντὶ Φαλήρου, καὶ ἀντὶ Ὀλυμπίων, καὶ ἀντὶ τῶν Μουσῶν, τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου ὀλάνοιχτον καὶ ἐπὶ τῆς φλιᾶς καθημένους τὰς ὑπάρξεις αὐτὰς, ἴσως πεινώσας, ἴσως βλασφημούσας, ἴσως ὄνειρευομένας πλούτη μέσον ἐγκλημάτων.

* * *

Εἶναι ἀληθές, μετὰ τῆς ἀθλιότητος ἠϋξήσε καὶ ὁ πλοῦτος· ἐπολλαπλασιάσθησαν τὰ μέγαρα, αἱ μετοχαί, τὰ μεσιτικὰ, αἱ Τράπεζαι, αἱ ἐξοχαί, τὰ θέατρα, οἱ δρόμοι, τὰ ζυθοπωλεῖα, τὰ ζαχαροπλαστεία, τὰ ἐμπορικὰ, αἱ ἀμαξίαι, τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας· ἀνὰ Ἀθῆναι πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ἀντιπροσώπευον πλοῦτον ἐνὸς δισεκατομμυρίου, τώρα ἀντιπροσώπευον δύο δισεκατομμυρίων. Ἄν ἡ Στατιστικὴ ἦτο εἰσηγμένη καὶ παρ’ ἡμῖν, θὰ εἶχομεν διδόμενα ἀκριβῆ νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν αὐξήσιν αὐτῆν τῶν περιουσιῶν. Ἄλλ’ ὁ πλοῦτος αὐτὸς συνεκεντρώθη εἰς χεῖρας ὀλίγων· δυστυχῶς ὅχι μόνον ὁ πλοῦτος ὁ κινήτος, ἀλλὰ καὶ ὁ πλοῦτος ὁ ἀκίνητος. Πρὸ μιᾶς δεκαπενταετίας ἦσαν μετρημένοι οἱ πλούσιοι τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ τί πλούσιοι; Οἱ διεθυβνόντες 300,000 δραχ. ἐλογίζοντο τοιοῦτοι. Τώρα τὰς τριακοσιεξισχιλίας αὐτὰς δραχμὰς τὰς διαμφισβητεῖ ὡς προῖκα ὁ πρῶτος τυχὼν ὑψηλότης, ὁ πρῶτος τυχὼν ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ. Τώρα ὁ κινήτος πλοῦτος ὑπολογίζεται κατὰ ποσὸν ἐκατομμυρίων· καὶ ὁ ἀκίνητος κατὰ στρέμματα. Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν ἐγένετο ἡ διαρπαγὴ τῶν πλείστων οἰκοπέδων καὶ ἡ ἐνεκα τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καταπληκτικὴ αὐτῶν ὑπερτίμησις.

Ἄλλ’ ἡ τάξις τῶν πενήτων; Οἱ μισθοὶ οἱ ἐργατικοί; Ἰσως οἱ μισθοὶ τῶν κοινῶν ἐργατῶν, οἱ ἀγροτικοὶ μισθοὶ ἐνεκα τῆς ἐπιτάσεως τῆς καλλιεργείας ἠϋξήσαν κατὰ τι· ἀλλὰ ἀπέναντι τῆς μικρᾶς αὐτῆς αὐξήσεως ταλαιπωροῦνται ἐδῶ τάξεις ὁλόκληραι ἐπὶ μισθῶ ἐργαζομένων, τῶν ὁποίων ἡ ἀμοιβὴ δὲν ἠϋξήσεν, ἐνῶ ὁ βίος ἀκρίβαινε κατὰ ἑκατὸν τοὺς ἑκατὸν.

Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τούτου :

ΕΜΠΟΡΟΥΠΑΛΛΗΟΥΣ.

Αὐτοὶ εἶναι πολυπληθεῖς τάξις ἐργαζομένων· δυνατόν νὰ εἶναι ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ δύο χιλιᾶδες. Ἀνήκουν εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας· ἀπὸ τοῦ δεκαετοῦς ἕως δωδεκαετοῦς μείρακος μέχρι τοῦ πεντηκοντούτου οἰκογενειάρχου.

Ἀνήκουν εἰς ὅλας τὰς τάξεις. Ἀπὸ τὰ κατώτερα λεγόμενα στρώματα μέχρι τῶν καλῶν λεγομένων οἰκογενειῶν. Σηκόνονται τὸ πρῶτ’ εἰς τὰς πέντε, διὰ νὰ εἶναι εἰς τὸ ἐμπορικὸν εἰς τὰς πεντέμισθ καὶ ἀπὸ τὴν ἐωθινήν αὐτὴν ὥραν, καθ’ ἣν τὸ ἐγείρεσθαι εἶναι μαρτύριον ὅταν ἀπέρχηται τις πρὸς ὕπνον καταπεπονημένος καὶ ὅταν ἐξυπνᾷ μετὰ τὴν ἰδέαν τοῦ κακῶς ἀμειβομένου καθήκοντος, ἀπὸ τὴν ὥραν ἐκείνην ὀφείλει νὰ ἐργασθῇ ἀδιάκοπα, ἀμειλίχτα, στέκων ὀρθίως, χωρὶς διακοπὴν τὸ μεσημέρι, τρώγων σ’ τὸ πόδι ἀπάνω, μέχρι τῆς 8ης μ. μ., ἥτοι τὸ ὅλον ὥρας **δεκαπέντε**. Τί δὲ λαμβάνουν ἀντὶ τῆς δεκαπενταώρου αὐτῆς ἀμειλίχτου ἐργασίας; Οἱ μισθοὶ τῶν Ἐμποροῦπαλλήλων ἀρχονται ἀπὸ τοῦ 0 (μηδὲν), βάσεως πυραμίδος ἀρκετὰ εὐρείας καὶ λήγουν εἰς τὰς 120 δραχμὰς, κορυφὴν τῆς πυραμίδος. Τὸ 0 (μηδὲν) αὐτὸ εἶναι δι’ ὅλην τὴν τάξιν τῶν μεираκίων, καὶ δὲν ὑπάρχει ἐμπορικὸν μὴ ἔχον ἐν ἡ δύο τοιαῦτα ἐργαζόμενα ὡρεᾶν, τῶν δὲ πατέρων καὶ προστατῶν αὐτῶν ἠναγκασμένων καὶ νὰ εὐγνωμονῶσι τοὺς κυρίους ἐμπόρους, διότι *συνειθίζουσι τὰ παιδιὰ τοὺς σ’τὸ ἐμπόριο*. Ὑπάρχει ἄλλη τάξις δεκαεξαετῶν—δεκαοκταετῶν νέων, οἵτινες ὅλην τὴν ἐργασίαν αὐτῶν τὴν κάμνουν σιτιζόμενοι μόνον καὶ στεγαζόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἐμπόρου. Καὶ ὁ θεὸς ξεύρει τί σιτία καὶ τί στέγην εὐρίσκουν ἀντὶ τῆς τυραννίας τῶν δεκαπέντε ὡρῶν. Ἀρχίζουν ἐπειτα οἱ μισθοὶ ἀκολουθοῦντες τὴν ἀναλογίαν αὐτὴν 30—40—50 60—70. Αὐτὸ τὸ 70 εἶναι ὁ μέσος ὅρος τῶν μισθῶν ἐκτενιόμενος ἴσως εἰς τὰ ὀκτὼ δέκατα τῶν ὑπὸ καλλήλων. Ὁ ὑπὲρ τοὺς 70 μισθὸς μέχρι τῶν 120 εἶναι διὰ τοὺς πρῶτους, οἰκογενειάρχας πολλάκις, ὀλίγων Ἐμπορικῶν Καταστημάτων.

Παραλείπομεν νὰ εἰπώμεν ὅτι πολλάκις αἱ δεκαπέντε ὥραι τοῦ θέρους αὐξάνουν εἰς δεκαοκτὼ τὸν χειμῶνα. Περιοριζόμεθα μόνον διὰ μεγάλων γραμμῶν νὰ ἐξεκονίσωμεν τὴν δυστυχίαν τῆς μεγάλης αὐτῆς τάξεως τῶν ἐμποροῦπαλλήλων. Ἡ ἐργασία τοῦ δὲν εἶναι ἐργασία χειρωνακτοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ἐργασία εἰγενεστέρα. Ὀφείλει νὰ σκουπίσῃ, νὰ ξεσκονίσῃ, νὰ καταβρέξῃ τὸ κατάστημα, πολλάκις δὲ καὶ τὸ πρὸ τοῦ καταστήματος πεζοδρόμιον. Ὀφείλει νὰ πείσῃ τὸν ἀγοραστὴν ν’ ἀγοράσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τιμὴν συμφέρουσαν, δαπανῶν εὐγλωττίαν, μεταχειριζόμενος ἀπάτην, παρπατῆραν, ποιῶν ὑποκλίσεις, ἐξοδεύων φιλοφρονήματα, αὐτοσχεδιάζων ἐγκώμια, ἀντὶ δὲ τούτων δεχόμενος ἐνίοτε ὕβρεις παρὰ τοῦ πελάτου, καὶ ὡς ἐπιδόρπιον τὴν αἰώνιον μουρμουραν τοῦ καταστηματοῦ μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ πελάτου, ὅτι δὲν γνωρίζει νὰ φέρεται, νὰ πιάτῃ μουστερήδες, κλπ. κλπ. Οὕτω ἀποστεοῦται ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ τὸ μειδίημα, καὶ γίνεται ἐξ ἀνάγκης ὁ γελῶν ἄνθρωπος, ἐνῶ ἐξ ἀνάγκης πάλιν εἶνε ὁ κλαίων ἄνθρωπος.

Περιορίζονται ἐδῶ τὰ δεινὰ τοῦ; Οἱ τύραννοι τοῦ ἐμποροῦπαλλήλου δὲν εἶναι μόνον οἱ καταστηματοῦ ἀρχαὶ· ἀλλὰ καὶ αἱ μυθολογούμεναι ἐκεῖναι ὑπάρξεις ὡς ἄγγελοι, ὡς ὄνειρα, ὡς μάννα, ὡς ῥόδα, ὡς φίλτρα, ὡς μουσικὴ· καὶ αἱ ὅποιαι εἶναι ἀπλούστατα αἱ ἀγοράζουσαι, αἱ παζαρεύουσαι, αἱ μίζερεύουσαι, αἱ μιχαυρίζουσαι, αἱ ἰδιοτροποῦσαι **γυναῖκες**. Καὶ καλὰ ὅταν ψωνίζουν μόναι τῶν καὶ περιφέρωνται ὡς ἱερεῖς διὰ νὰ ἀγιάσουν τὴν πρωτομηνιὰ ἀπὸ ἐμπορικοῦ εἰς ἐμπορικόν, ἀφίνουσιν τὴν σκόνην τῶν φορεμάτων, καὶ κάποτε τὴν σκόνην τῶν παρειῶν, τὴν ποίησιν τῶν χειλέων, τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν,

κ' ἐνίοτε τοὺς συριγμοὺς τῆς γλώσσης, τὰς ἀξιώσεις τῆς τοαλέτας, καὶ τὴν ἀηδίαν τῆς μορφῆς των.

Ἄλλ' ὅταν τὰ νεῦρά των δὲν τοῖς ἐπιτρέπουν νὰ ἐξέλθωσιν ἢ ὅταν ὁ ἱματισμὸς καὶ ἡ πολυτέλεια δὲν εἶναι πλήρεις, ὥστε νὰ τὴν περιφέρωσιν ἀκινδύνως εἰς τὰς ὁδοὺς; Τότε ἡ ὑπηρετρία θὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἐμπορὸν νὰ τῆς στείλῃ εἰς τὸ σπῆτι καμνὶὰ δεκαριά τόπια ὑφάσματα διὰ νὰ ἐκλέξῃ, τὰ ὁποῖα θὰ φορτωθῇ ὁ ὑπάλληλος διὰ νὰ πάγῃ μετ' αὐτὸν τὸν καύσωνα εἰς τὸ Κολωνάκι, καὶ καλὰ ἐὰν τῆς ἀρέσουν καὶ ἂν δὲν ἀπαιτήσῃ νὰ ἴδῃ ἀκόμα μίαν τοποστοιχίαν, καὶ ἂν δὲν ἐλησμόνησεν ὅτι ἔπρεπε νὰ τῆς φέρῃ καὶ βεντάγιες διὰ ν' ἀγοράσῃ μισθῶν, κτλ. κτλ.

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἐγκριτώτεροι τῶν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ὁ μικρότερος αὐτῶν, ὁ πληροφόρητος πολλὰκις μετὰ δωδεκάδραχμον τὸν μῆνα, ἂν εἶναι τὸ πρῶτόν του βασιλεῖον τὸ ἐμπορικόν, τὸ δεύτερον εἶναι ἡ οἰκία τοῦ προϊσταμένου του, ὅπου ἐκτελεῖ καθήκοντα ὀψωνιστοῦ, στυλβωτοῦ τῶν ὑποδημάτων, νεροκουβαλητοῦ, σφουγγαριστοῦ τῶν πατωμάτων κατὰ πᾶν Σάββατον καὶ γκουβερνάντας τῶν παιδιῶν τῆς Κυρίας κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν. Ἀνθ' ὧν τούτων ἔχει τὸ εὐρὺ μέλλον ὅτι κατ' ἔτος αὐξάνει ὁ μισθὸς του κατὰ δύο ἢ τρεῖς δραχμὰς καὶ ὅτι ὁ προϊστάμενός του θὰ φροντίσῃ μετὰ τὸν καιρὸν νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃ ἔμπορον, κτλ.

Ὑπάρχει βεβαίως καὶ μία τάξις πολὺ μικρὰ ἐμποροῦπαλλήλων οἵτινες καὶ ἀπολαμβάνοντες ἐβδομηκοντάδραχμον ἢ ἑκατοντάδραχμον μισθὸν, οὐχ ἥττον οὐδενὸς στεροῦνται, οὔτε τοαλέτας, οὔτε διασκεδάσεων, οὔτε ἐσχῶν, οὔτε εὐζωίας. Οὗτοι . . . συμπληροῦντες τὸν μισθὸν διὰ . . . καταχρήσεων, διακρίνονται μετὰ τῶν συναδέλφων των ὡς γνωστικοί. Καὶ ἔστιν ἀκοῦσαι ἐνθους ἐκ τῶν μὴ γνωστικῶν: «Καὶ τί νομίζεις; Πῶς ἄλλως μπόρεσαν νὰ κάμουν περιουσίας μερικοὶ ἔμποροι; Ἀπὸ τῆς 50 καὶ 60 δραχμὰς τὸν μῆνα ποῦ ἐπαίρναν; Αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ λένε σ' ἐμὰς, ἀλλὰ μετὰ μίαν δραχμὴν οἰκονομία τὸν μῆνα καὶ τουλουμοτύρι περιουσία δὲν γίνεται.»

* *

Εἶναι λοιπὸν οἱ ἐμποροῦπαλλήλοι οἱ δυστυχέστεροι πάντων τῶν ἐπὶ μισθῷ ἐργαζομένων. Πληροῦνται ὀλιγώτερον τοῦ ὀδοκαθαριστοῦ, καὶ ἐργάζονται ἑκαστος ὑπὲρ δέκα τοιούτους. Δὲν ἔχουν στιγμὴν ἀναπαύσεως. Οὐδένα τῶν ὧρων ὅχι τῆς εὐζωίας, ἀλλὰ τῆς ἡμέρου ζωῆς ἐκτελοῦσι. Τὰ πάντα, πλὴν τῆς ξηροφαγίας, εἶναι εἰς αὐτοὺς ἀπηγορευμένα. Ὑποσκάπτουσι τὴν ὑγίαν των διὰ τῆς ὀρθοστασίας, ἀποβαινούσης βλαβεράς, κατὰ τὰ διδάγματα τῆς ὑγιεινῆς, καὶ εἰς τὰ σώματα μὲν τῶν γυναικῶν κυρίως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῶν νέων οὐδεμία πνευματικὴ ἐνασχόλησις τοῖς ἐπιτρέπεται· πλὴν τοῦ σταδίου τῶν καταχρήσεων καὶ τῆς κλοπῆς οὐδὲν μέλλον τοῖς διανοίγεται. Ἐνῷ εἶναι βεβαίως μοχλὸς τῆς ἐμπορικῆς ἐργασίας· ἐνῷ ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου· ἐνῷ οἱ πλείστοι αὐτῶν προσηλυτίζουσιν καὶ κερδαίνουν τὸν πελάτην ὑπὲρ ἐαυτῶν διὰ τοῦ καλοῦ τρόπου καὶ τῆς δεξιότητος· καὶ ἐνῷ μετὰ τῶν κερδῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ὑπαλλήλου ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἀναλογία τις λογικῇ. Ἐὰν κερδαίνῃ 100 ὁ ἔμπορος, νὰ κερδίσῃ καὶ ὁ ὑφιστάμενος 30. Ἀλλὰ τώρα ποία ἀναλογία διατηρεῖται; Οἷα εἰς τὴν Ἀμερικὴν μετὰ τοὺς Κουλί τῆς Κίνας. Εἰς τοὺς παρεισάκτους αὐτοὺς ἐργάτας, τῶν

ὁποίων ἡ εἰσαγωγή ὅμως ἐμποδίσθη, ὡς προκαλοῦσε κατὰστρεπτικὸν ἀνταγωνισμὸν εἰς τοὺς ἐγγυρίους ἐργάτας, ἐδίδετο τόσος μισθὸς ὅσον διὰ νὰ ζῶσι. Τί ἄλλο πράττουν οἱ κύριοι Ἐμποροὶ τῶν Ἀθηνῶν; Κατορθώνουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν διὰ πείνης θάνατον τῶν ὑπαλλήλων, ἐνῷ τοὺς πεθαίνουν μετὰ χιλίους ἄλλους τρόπους.

Τὰ κατώτερα ἐπαγγέλματα, τὰ ἀνελεύθερα νομιζόμενα, ἐνῷ τὰ ἐμπορικὰ εἶναι τὰ δουλικώτερα ὅλων, φέρονται εὐσπλαγχνότερον πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους.

Ἰδοὺ σημειώσεις τινες τῶν ἐν τοῖς λαχανοπωλείοις καὶ τοῖς παντοπωλείοις ὑπαλλήλων.

Οἱ μισθοὶ των διαίρουσιν εἰς τρεῖς τάξεις· οἱ παῖδες λαμβάνουσι δεκαπέντε δρ. οἱ νέοι 30· καὶ οἱ πρῶτοι 40 δρ. ἀλλὰ τρώγουσι καὶ πλύνονται ἐκ τοῦ λαχανοπωλείου. Καὶ τρώγουσιν ὅτι θέλουν, τραβῶντες ἀπὸ τὸν μπεζακτᾶν. Καὶ τρεῖς μὲν τῆς ἐβδομάδος μαγειρεῖν λαχανικά· τετράκις δὲ μαγειρεῖν κρέας. Ὡστε εἰς οἰκονομὸς ὑπάλληλος ἐντὸς μιᾶς τριετίας δύναται νὰ οἰκονομήσῃ κεφάλαιον ἐκ χιλίων φράγκων. Χιλιόφρακτον δὲ κεφάλαιον διὰ τὸ μικροεμπόριον εἶναι σπουδαία ἀφορμὴ ἀνεξαρτήτου ἐργασίας. Οἱ ἐν τοῖς παντοπωλείοις ἐργαζόμενοι αὐτοὶ λαμβάνουν ἀπὸ 15 δρ. μέχρι 70· τρώγουν ὅμως καὶ πλύνονται ἀπὸ τὸ Κατάστημα. Καὶ τρώγουν δυνατὰ, τοῦ παντοπωλείου ὄντος τῆς πολυτελεστέρας δι' αὐτοὺς λοκάντας. Καὶ αὐτοὶ, ὡς οἱ τῶν λαχανοπωλῶν, καταλύουν κρέας τετράκις τῆς ἐβδομάδος καὶ ἔλαιον τρεῖς.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐργάζονται, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ, δεκαεὶ ὀλοκλήρους ὥρας· ἀλλ' ἡ ἐργασία των εἶνε ἄκοπος, σχεδὸν διασκεδαστικὴ μετὰ τῶν προϊσταμένων των ὑπάρχουν φιλικώταται σχέσεις, τοῦθ' ὅπερ διευκολύνει τὴν ἐργασίαν· ἔχουν μετὰ τῶν γειτόνων κουβέντα· κοιμῶνται ἂν θέλουν τὴν ἡμέραν· ἐργάζονται ἐπάνω κάτω τὸ θέρος εἰς δροσιὰν, καὶ ἔχουν τὸ μέγα πλεονέκτημα νὰ ἔχουν μέλλον, ὡς ἐκ τῶν οἰκονομιῶν των, νὰ λείψωσι τὴν ἡδονὴν τοῦ μικροῦ των κεφαλαίου, διότι τοῦτο εἶναι ἡ ὅσις τοῦ βίου, ἡ ἡδονὴ αὐτῇ, ἢ ἐάν τις δὲν ἔχῃ, εἶνε ἀπόκληρος τῆς τύχης, ἀπόπαιδο τῆς κοινωνίας, νεκρὸς ζῶν, ἀπηλπισμένος πρὶν ἔτι ἐλπίσῃ.

* *

Νομίζομεν ὅτι ἡ εἰκὼν αὐτῇ τῶν ἐμποροῦπαλλήλων, ἣν σήμερον παρέχομεν, θὰ προκαλέσῃ τὴν κοινὴν ἐκπληξιν καὶ πολλὰς ὑπὲρ αὐτῶν συμπαθείας τῆς κοινωνίας. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς νοημονεστέρας καὶ τὰς δυστυχεστέρας τάξεις. Ἀναστρέφονται μετὰ χρυσοῦ καὶ δὲν ἔχουν πεντάραν. Προμηθεύεται πολυτελείας καὶ πάροχοι εἰς ἐαυτοὺς συμφορᾶς. Εἶνε δυστυχέστεροι τῶν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις ἐργαζομένων· εἰς αὐτοὺς καὶ οἱ προϊστάμενοι καὶ ἡ κοινωνία ἔχουν ἀξιώσεις· δὲν τοὺς θέλουν μετὰ βλοῦζαν καὶ κασκέτο· τοὺς θέλουν μετὰ ρεδιγκότα καὶ καπέλο· αὐτῇ δὲ ἡ ρεδιγκότα καὶ τὸ καπέλο κόπτεται ἀπὸ τὸν ξηρὸν ἄρτον καὶ τὰς λοιπὰς στερήσεις των. Ἄνευ μέλλοντος, ἄνευ ἐλπίδος, θύματα τῆς πολυλογίας τῶν γυναικῶν, τῆς ἀπληστίας τῶν ἐμπόρων, ζῶντες ὡς ὄργανα, ὅχι ὡς ἄνθρωποι, ὁ Θεὸς ξεύρει τί μῖσος τρέφουσι κατὰ τῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία ὅλη ζῇ καλλίτερα ἀπὸ αὐτοὺς, μηδὲ τῶν ἐπαιτῶν αὐτῶν ἐξαιρουμένων. Καὶ ὅμως ἡ δουλεία των εἶναι νὰ μειδιῶσιν εἰς τὸ ξόανα, νὰ μειδιῶσιν εἰς τὰς καρακάζας, νὰ μειδιῶσιν εἰς τὰ νήπια αὐτᾶ. Τοιοῦτον μαρτύριον οὔτε ἡ Ἰερὰ Ἐξέτασις, οὔτε τὸ τά-

γμα τῶν Γιαντισάρων, οὔτε ἡ Ῥωσικὴ ἀστυνομία, οὔτε ὁ Δάντης ἐπενόησαν. Μόνον τὸ μαρτύριον τῆς ἐπὶ δεκαπέντε ὥρας ὀρθοστασίας τῶν ἀρκεῖ νὰ προκαλέσῃ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν κυβερνητικὴν μέριμναν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐσχάτως ἀκόμα συνέστη σύλλογος ὅπως περιορισθῇ διὰ νομοθετικῆς καὶ κυβερνητικῆς ὁδοῦ ἡ ὀρθοστασία αὐτῇ τῶν κορασιῶν εἰς πολλὰ καταστήματα.

* *

Ἐλπίζομεν ὅτι πρὶν ἢ ἐκθέσουν τοὺς ὑπαλλήλους τῶν οἱ κύριοι Ἐμποροὶ εἰς τὴν ἀπελπιν βίαν τῆς ἀπεργίας, ὅπερ ἔσται δι' αὐτοὺς ἴσον καὶ ἡ αὐτοκτονία, θέλουσι συνέλθει καὶ λαμβάνοντες ὅλην τὴν τελευταίαν ἐπανόστασιν, τὴν ἐπελθοῦσαν εἰς τοὺς ὅρους τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἐν Ἀθήναις, θὰ προῶσιν:

Α'. Εἰς αὐξήσιν τὸ ὀλιγώτερον κατὰ 50 0)0 τῶν μισθῶν καὶ

Β'. Εἰς διακοπὴν τριῶν ὥρῶν τὸ θέρος τὴν μεσημβρίαν, καὶ δύο τὸν χειμῶνα.

Καλιβάν.

ΦΡΟΥ ΦΡΟΥ

Ὑπάρχουσιν ἀκόμα τυπογράφοι ἐπιμένοντες ἀρνούμενοι νὰ παραδεχθῶσι τὴν αὐξήσιν τῶν ἐργατικῶν μισθῶν 30 0[0· καὶ ἰδοὺ ὅτι οἱ συναδελφοὶ τῶν πάσχουσι καὶ αὐτοὶ τώρα, διαθέτοντες ὑπὲρ τῶν ἀπεργούντων ἀδελφῶν τῶν τὸ ἐκ τῆς ἐπελθούσης αὐξήσεως περίσσευμα, ἀνελθόν τὴν πρώτην ἐβδομάδα εἰς δρ. 318. Καὶ πάλιν τοὺς συμβουλευόμεν νὰ σκεφθῶσι περὶ τῆς συστάσεως συνεργατικῶν Τυπογραφείων. Ἀλλαχοῦ τοιαῦτα καταστήματα, ἰδρυμένα ὑπὸ ἐργατῶν καὶ διειθυνόμενα, ἀκμαίους καὶ εὐημεροῦσι. Δὲν ἔχουσιν ἢ ἀλληλεγγύως νὰ συνομολογήσωσι δάνειον καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ τὸ εὕρωσι καὶ ν' ἀρχίσουν ἐργαζόμενοι, κάμνοντες συναγωνισμόν εἰς τοὺς σκληροτραχήλους αὐτοὺς κυρίους, τοὺς ζητοῦντας νὰ τοὺς ἐξαναγκάσουν εἰς τὴν ἐκ λιμοκτονήσεως ὑπακοὴν εἰς τοὺς ὄρους τῶν.

Τόσα κολακευτικὰ καὶ πανηγυρικὰ ἐγράφησαν εἰς τὰς ἐφημερίδας ὑπὲρ τοῦ κ. Τσιγγροῦ, ὡς μεγατίμου, ὡς εὐεργετικοῦ, ὡς γενναίου, ὡς Κολοκοτρώνη, καὶ δὲν ξεύρομεν τί ἄλλο, ὥστε ἡμεῖς ἐκ τῆς βαρείας ὁσμῆς τοῦ θυμιάματος, ὡς Σίβυλλαι ἐπὶ τοῦ τρίποδος, ἐμπνευσθέντες, προήχθημεν εἰς τὴν ἐπομένην σκέψιν:

Ἄλλοτε διὰ νὰ προκαλέσῃ ὁ κ. Τσιγγρὸς τοιαῦτα ἀγυρτικὰ τῶν ἐφημερίδων ὑπὲρ τῆς κλονουμένης ὑπολήψεως τοῦ κατόπιν κερδοσκοπικωτάτων δι' ἐαυτὸν καὶ διὰ τὸ δημόσιον ἐπιβλαβῶν οἰκονομολογικῶν κόλπων, προέβαινε εἰς ὠρεὰς, πότε πενήντα, πότε ἑκατὸν χιλιάδων, καὶ πότε μὲν πραγματικῶν, (Μουσεῖον, κλπ.) τὰς ὁποίας ὅμως ἐνεχειρίζεν εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ πότε φαντασιωδῶν (Θέατρον, Φυλακαί), δι' ἃς ἐν τούτοις ὑπεῖχεν ἠθικὴν εὐθύνην.

Δὲν εἶναι λοιπὸν πιθανὸν ὅτι ὁ πονηρὸς Χιώτης διέ-

δωσε **μόνος του** τὸν περὶ ἀπαγωγῆς τοῦ μύθου, διὰ νὰ κάμῃ **βεκλάμαρ**, τὴν φορὰν αὐτὴν **δωρεῖν**;

Α! **μπουνταλάδες** συναδελφοί! Ἔτσι πῖπτουν εἰς τὴν παγίδα ἐνὸς χιώτη;

Ὅταν ἀπουσιάζῃ ὁ Δήμαρχος, ὁ Δημαρχεῶν πάρεδρος ἀναπτύσσει κάποιαν φιλοτιμίαν ἵνα δείξῃ ὅτι δὲν εἶναι καὶ αὐτὸς ὅλως διόλου **κουτσουρο** καὶ ὅτι ἂν δὲν φαίνεται νὰ κάμῃ τίποτε, αἰτία εἶναι ὁ Δήμαρχος ὅστις τὸν ἐμποδίζει. Ὁ κ. Παπαλεξανδρῆς ὅμως ἀπεδείχθη καὶ τοῦ Σούτσου σουτσότερος. Ὁ ἀνηλεὴς, ἐν μέσῳ τῶν πνιγνῶν αὐτῶν καυσῶνων, δὲν ἀφῆρεσεν ἀκόμη τὸ ὡς τὸ ἀνάστημά του **χῶμα** τῶν δρόμων ὑφ' οὗς ἐγένοντο ὑπόνομοι. Εἰς τὴν ἀδιαφορίαν δὲ προσθέτων καὶ τὴν εἰρωνίαν, ἐβάλεν ἐν κάρρον ἐπὶ τῆς Ὀδοῦ Ἀρχιέσμου νὰ σαρώσῃ τὸ **χῶμα**, διὰ τὸ ὅποιον δὲν φθάνουν ἑκατὸν **κάρα**. Δὲν τοῦ χρειάζεται λοιπὸν μία ὀλόκληρος Ὀδὸς Ἀρχιέσμου, με συμπαθεῖο;

Εἰς τὸ Φαλήρον τὴν ἐσπέραν τῆς Κυριακῆς δὲν ἦτο κόσμος, ἀλλὰ ὁ κόσμος. Καὶ ἤρχισε πλέον νὰ γυρνᾷ αὐτὸς ὁ κόσμος περὶ τὸν ἄξονά του καὶ νὰ ζαλίζονται οἱ καλλιτέχναι τοῦ Φαλήρου, οἱ ὄνειρευόμενοι αὐτὸ μετὰ τὸν ὀλίγον, ἀλλὰ ὠραῖον καὶ γνωστὸν κόσμον, καὶ νὰ τοὺς πιάνη θάλασσα . . . μέχρις ἐμέτου.

Ὑπὸ τοῦ κ. Τσόχα μᾶς ἀναγγέλλεται ἡ ἐννάτη **πριμαδόνα**, ἡ καὶ τὸ γένος ἑλληνίς. Ἐχομεν λοιπὸν τὰς ἐννέα Μούσας, τὸν Μάϊον ἢ τὸν Τσόχαν μας ἀδούσας. Καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ἐννέα αὐτὰς μόνον μίαν βλέπομεν, τὴν κυρίαν Μαρτίνην, αἱ ἄλλαι ὀκτὼ βεβαίως θὰ εἶναι τετραπόδαραις!

Εἰς τὰ τούρκικα μέρη τὰ φέσια τὰ σιδερόνουν ἐπάνω εἰς καλούπια. Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ τὰ ἤϋραν ὅλα ἐδῶ, ἀλλὰ καλούπια δὲν ἤϋραν. Λοιπὸν ἐγείναν ἀπὸ τὸν θυμὸν τῶν κόκκινοι σὰν τὰ φέσια τῶν. Τί βρωμόπολις εἶνε αὕτη ποῦ δὲν ἔχει καλούπια διὰ τὰ φέσια τῶν Ἀλεξανδρινῶν; Ἀλλὰ καταπραῦνθῆτε, δά, ἀγαπητοί μας Ἀλεξανδρινοί, ἡμεῖς ἐδῶ δὲν ἔχομεν καλούπια διὰ τὰ φέσια σας; ὦ! Ἐφαρμόσατε τὰ φέσια σας ἐπὶ σιφωναϊκῶν τσουκαλιῶν ἀνεστραμμένων, προσέξατε νὰ θέσῃτε ἀκριβῶς τὴν κορυφὴν τῶν πρώτων ἐπὶ τοῦ πάτου τῶν δευτέρων ἔπειτα περάσατε τὸ τσουκάλι εἰς τὴν κεφαλὴν σας μεταχειριζόμενοι αὐτὴν ὡς καλοῦπι τοῦ καλοπίου, καὶ τότε θὰ ἰδῆτε τί ὠραῖον καλοῦπωμα δύναται νὰ γείνη καὶ ἐδῶ ἐν Ἀθήναις. Ἐμπρὸς, μὴν ἀργῆτε εἰς τὸ ἔργον, ἀγαπητοί μας Ἀλεξανδρινοί!

Εἰς τὸ θέατρον τοῦ Φαλήρου παρετηρήσαμεν ὅτι γελοῖοι τινες ρίπτουσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς **μπουκέτα**, **σαχλοὺς** καὶ **πεντάρικους** διερμηνεῖς τῶν **σαχλῶν** αἰσθημάτων τῶν. Ἀποροῦμεν πῶς ἡ Ἀστυνομία δὲν τοὺς περιγύνει πατόκορφα αὐτοὺς τοὺς μικροὺς κυρίους διὰ νὰ σβύσῃ τὸ αἰσθηματικὸν ἡφαίστειόν των, ὅπερ ἔχει τόσον ἐρηκτικὰς διαθέσεις. Ἀποροῦμεν δὲ πρὸ πάντων μετὰ τὸν κ.